

Verslag deelsessie 1

Aardwarmtelab gemeente Nieuwegein

22 april 2021

Aanwezig:

- Heleen Peters: raadslid Lokale Vernieuwing Nieuwegein
- Radingh Sign: steun fractielid Stadspartij Nieuwegein Nieuwegein
- Rija van der Sluiszen: raadslid CDA Nieuwegein
- Anita van Schaik: raadslid D66 Nieuwegein
- Jelle Doosje: steun fractielid GroenLinks Nieuwegein
- Herman Beeuwkes: raadslid Verenigde Senioren Partij Nieuwegein
- Marieke Schouten: wethouder Duurzaamheid en Energietransitie
- Mark Hooftman van EBN b.v.: bedrijfsadviseur aardwarmte. EBN voert in opdracht van de staat onder andere onderzoek uit naar de ondergrond maar ook neemt ook deel in alle projecten in Nederland
- Geurt Schepers: adviseur duurzaamheid van de gemeente Nieuwegein
- Stefan Garstman: adviseur bodem en ondergrond bij de gemeente Nieuwegein
- Renske van Rooijen: projectleider aardwarmte gemeente Nieuwegein
- Lisa Maat: projectassistent aardwarmte gemeente Nieuwegein
- Arie-Willem Bijl: Over Morgen, gespreksleider

Deze bijeenkomst is bedoeld om input op te halen voor het afwegingskader aardwarmte en dan met name ten aanzien van de criteria en indicatoren die daarin verwerkt zijn.

Criteria/indicatoren duurzaamheid

Peters: het initiatief draagt bij aan de mix van alle warmtebronnen voor het stadsverwarmingsnet voor minimaal 4000 tot 6000 woningen. Hoeveel woningen moeten er totaal voorzien worden van stadswarmte? Dat blijkt hier namelijk niet uit. Graag toevoegen aan de indicator.

Schepers: de biowarmteinstallatie op Lage Weide in Utrecht zorgt voor 40% van de warmtelevering. De rest komt van de gascentrale in Utrecht. Het aardwarmte initiatief zou een bijdrage moeten leveren aan de verschillende mix van warmtebronnen voor het stadsverwarmingsnet (minimaal 4000 a 6000 woningen). In totaal zijn nu 15.000 woningen op de stadsverwarming aangesloten in de gemeente Nieuwegein.

Beeuwkes stuurt zijn lijstje met vragen naar de griffier.

Criteria/indicatoren veiligheid

Peters: dit is niet waar een bewoner of een raadslid als eerste aan denkt bij het begrip veiligheid. Er zijn grote angsten onder bewoners. Wat moeten mensen weten voordat ze ja zeggen tegen een initiatief. Mensen willen weten hoe diep er wordt geboord, wat zijn de risico's, wat gebeurt er als het fout gaat. In de onderbouwing komt hier niets over terug. Fracties hebben aangegeven dat ze alleen toestemming gaan geven als zij het schadeprotocol kunnen inzien en daarmee ook kunnen instemmen. Het schadeprotocol komt hier niet in terug. Hoe veilig is dit nou eigenlijk (percentage).

Van Rooijen: het schadeprotocol komt terug onder het item maatschappelijke aanvaardbaarheid (nummer 3). Daar valt de schaderegeling onder. Schade is geregeld in de mijnbouwwet.

Beeuwkes: het probleem is dat EZK, die het schadeprotocol voor aardwarmte landelijk heeft voorgedragen, kritiek hierop naast zich neerlegt. Er zal een aanvulling moeten komen op de bestaande regels. Er moet verder worden gekeken dan de regeling die er nu is. Er moet een maatwerkregeling komen.

Van Schaik: toevoegen aan de indicator dat het schadeprotocol gebaseerd is op de mijnbouwwet. Dan is het wat concreter gemaakt. Ook kijken naar aanvullende maatregelen die genomen kunnen worden als gemeente Nieuwegein.

Schepers vult aan dat de gemeente van de initiatiefnemer vraagt om aanvullend op het schadeprotocol ook met een verzekering moet komen.

Beeuwkes voegt toe dat ook hier grote zorgen over zijn. Wat gebeurt er als de initiatiefnemer failliet gaat.

Van Schaik: de garantiestelling is een belangrijk punt inderdaad.

Hooftman licht toe dat op het moment dat de initiatiefnemer failliet gaat en er sprake is van restschade dan is de Nederlandse staat verantwoordelijk.

Beeuwkes merkt daarbij op dat de burger het voorbeeld heeft van Groningen en dat biedt weinig perspectief.

van Schaik: de Nederlandse staat is de achtervang. Maar is die dat ook voor aanvullende maatregelen die genomen worden als gemeente Nieuwegein. Of zit daar een grens aan?

Hooftman: dat is een ingewikkelde vraag. Schade is geregeld via het burgerlijk wetboek. De staat neemt verplichtingen over als initiatiefnemer daar niet aan kan voldoen. Afspraken die de gemeente Nieuwegein maakt met de initiatiefnemer (in de SOK) dat is iets tussen de gemeente en initiatiefnemer. Het is niet zo dat de staat garant staat voor dit soort afspraken.

Van Schaik: belangrijk om dan inzichtelijk te maken welke regelingen onder de wet vallen en welke aanvullend zijn gemaakt door de gemeente Nieuwegein.

Doosje: in de raad is ook geopperd om een fonds op te richten. Dat kan veel vertrouwen bieden. Dat is iets wat de gemeente met het Rijk zou moeten afspreken.

Staatstoezicht op de mijnen (SodM) hebben een aantal punten toegevoegd aan de veiligheid:

- Seismologische monitoring bij de voorwaarden waaraan winning moet voldoen
- Links naar de website en welke risico's er zijn voor geothermie
- Hoe wordt geadviseerd en hoe de risico's worden aangepakt

Hooftman voegt toe dat de gemeente in een samenwerkingsovereenkomst de lokale seismologische monitoring met de operator zou kunnen regelen. Dat is vrij gebruikelijk in de gaswinning. Een meetnet aanleggen om de risico's te beperken. Een nulmeting moet worden gedaan voordat er geboord wordt. De ondergrond beweegt sowieso al zonder activiteiten.

Peters: op wiens verzoek vindt een dergelijke meting plaats? Kun je als bewoners een meting aanvragen bijvoorbeeld als er een scheur in het plafond zit. Of moeten er echt andere dingen aan de hand zijn. Het meten moet op verzoek van een inwoner mogelijk zijn en kosteloos.

Van Schaik: wat houdt de monitoring in. Dat moet worden geconcretiseerd nav de opmerkingen van de heer Hooftman.

Criteria/indicatoren ruimtelijke inpassing

Van Schaik: er is een boorlocatie om de warmte te winnen en een locatie om koudewarmte toe te dienen. Klopt dat? Als dat het geval is dat moet dat worden meegenomen in de ruimtelijke inpassing.

Hoofman: er is sprake van twee boringen. Een injectieput en een productieput. Heet water wordt opgepompt via de ene put en via de andere put weer terug de aarde in gepompt. Die worden op dezelfde locatie geboord. Het gaat dus niet om twee verschillende locaties.

Van Schaik: financiële haalbaarheid. Gaat om de doorbelasting van kosten aan inwoners. Met de komst van warmtenet 2.0 kan er een andere doorbelasting plaatsvinden door initiatiefnemers. In het concept wordt aangegeven dat dit niet gaat gebeuren maar hoe zeker is dat nu?

Schepers merkt op dat hij bemerkt dat bij de raadsleden een informatieachterstand is. Basale informatie blijkt te ontbreken.

Inhoud en proces (besproken in het algemeen, niet bij een betreffende indicator)

Peters: deze punten benoemen niet de indicatoren die voor bewoners en raadsleden doorslaggevend bepalend zijn. Het raakt niet de essentie. Wij willen graag weten wat de totale opgave of wens is. Wat draagt dit stuk daar dan aan bij (in percentages). Maar ook welke sterke en zwakke punten zien we hierbij. We gaan boren, mogelijk ten koste van woongenot van bewoners. Waarom vindt het college dat dit toch moet gebeuren? Wat hier staat dat snappen misschien mensen die hier dagelijks mee te maken hebben, maar raadsleden en inwoners zeker niet. Inzicht krijgen in de opbouw van de indicatoren. Wat gaat het kosten en wat is het ons waard? Meer in "jip-en-janneketaal" weergeven. Als we willen dat mensen meedenken dat moet het ook begrijpelijk zijn.

Beeuwkes kan dit onderstrepen. De burger maakt zich zorgen, leest dagelijks over de slechte schadeafhandeling in Groningen.

Opgemerkt wordt dat de dialoog wordt gemist. Jammer dat er alleen post-its moeten worden geplakt.

Desgevraagd licht dhr. Schepers toe dat de gemeente streeft naar een algemeen afwegingskader voor het toepassen van aardwarmte. Initiatiefnemer is in deze fase Warmtebron Utrecht maar kan in de toekomst ook een andere partij zijn. Initiatiefnemer is degene die beoogt de aardwarmte te gaan winnen.

Dhr. Doosje: onvoldoende de afweging kunnen maken op basis van deze indicatoren wat de voordelen zijn van de ene of de andere locatie. Daar zouden die criteria een bijdrage aan moeten leveren. Welke kansen, risico's, voordelen en welke nadelen zijn er. Welke criterium past bij welk vraagstuk en hoe kan de raad daar de beste afweging in maken. Dat moet duidelijk worden. Verschillen qua locaties veel meer naar voren halen, dan krijg je daar een beter gevoel bij.

Mw. van Schaik: in de ruimtelijke inpassing wordt daar goed op ingegaan. Straks krijgen we de locatie gepresenteerd en moeten we daar volgens het afwegingskader iets van vinden.